

სასამართლო გადაწყვეტილების სოციალური მნიშვნელობა

გია ლილუაშვილი

სამართლის დოქტორი, სამართლის მეცნიერთა კავშირის გამგეობის წევრი,
ქართულ-ამერიკული უნივერსიტეტის პროფესორი

საკვანძო სიტყვები:

მართლმსაჯულება, სასამართლო, საზოგადოება

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-5 მუხლის თანახმად, „მართლმსაჯულებას სამოქალაქო საქმეებზე ახორციელებს მხოლოდ სასამართლო, კანონისა და სასამართლოს წინაშე ყველა პირის თანასწორობის საწყისებზე.“ აქედან გამომდინარე, სასამართლოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილება მართლმსაჯულების აქტია, რომლის ძირითადი სამართლებრივი ფუნქცია მატერიალურ-სამართლებრივი დავის გადაწყვეტაა. ამ ფუნქციის გათვალისწინებით, არსებობს ფართოდ გავრცელებული შეხედულება, რომ სასამართლო გადაწყვეტილებას მხარეებისთვის აქვს უპირველესი მნიშვნელობა. სამოქალაქო საპროცესო კანონმდებლობის ანალიზი, როგორც ეროვნულ, ასევე საერთაშორისო ხელშეკრულებების დონეზე, გვაძლევს იმ დასკვნის გამოტანის შესაძლებლობას, რომ სასამართლო გადაწყვეტილებას ასევე დიდი სოციალური მნიშვნელობაც გააჩნია.

საკითხის უფრო ნათლად წარმოჩენისათვის თავდაპირველად მინდა, რამდენიმე ეროვნულ და საერთაშორისო ნორმაზე მივუთითო, კერძოდ:

პირველი – საქართველოს კონსტიტუციის 85-ე მუხლის თანახმად, „სასამართლოში საქმე განიხილება **ღია სხდომაზე**. დახურულ სხდომაზე საქმის განხილვა დასაშვებია მხოლოდ კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევებში. **სასამართლოს გადაწყვეტილება** ცხადდება **საქვეყნოდ**“.

ამავე კონსტიტუციის 82-ე მუხლის თანახმად, „სასამართლოს აქტები სავალდებულოა ყველა სახელმწიფო ორგანოსა და პირისათვის **ქვეყნის მთელ ტერიტორიაზე**“.

სასამართლოს **გადაწყვეტილება** გამოაქვს **საქართველოს სახელით**“.

მეორე – საქართველოს სახელით სასამართლოს მიერ გადაწყვეტილების გამოტანას ითვალისწინებს ორგანული კანონი „საერთო სასამართლოების შესახებ“ (მუხლი 5).

ამავე კანონის მე-6 მუხლით **„მართლმსაჯულება** ხორციელდება **საქვეყნოების პრინციპის დაცვით**“.

ამავე კანონის მე-13 მუხლის თანახმად, „სასამართლოში **ყველა საქმე** განიხილება **ღია სხდომაზე**. დახურულ სხდომაზე საქმის განხილვა დასაშვებია მხოლოდ კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევებში“.

სასამართლო გადაწყვეტილება ყველა შემთხვევაში ცხადდება **საქვეყნოდ**“.

მესამე – სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის **მე-9 მუხლის** თანახმად, „სასამართლოში ყველა საქმე განიხილება **ღია სხდომაზე**, თუ ეს არ ეწინააღმდეგება სახელმწიფო საიდუმლოების დაცვის ინტერესებს. დახურულ სხდომაზე საქმის განხილვა დასაშვებია აგრეთვე კანონმდებლობით გათვალისწინებულ სხვა შემთხვევებში მხარის მოტივირებული შუამდგომლობის საფუძველზე“.

ამავე კოდექსის მე-10 მუხლის თანახმად, კანონიერ ძალაში შესული სასამართლოს გადაწყვეტილებები ..... სავალდებულოა **საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე** ყველა სახელმწიფო, საზოგადოებრივი, კერძო საწარმოსათვის, დაწესებულებისათვის, თანამდებობის პირისა თუ მოქალაქისათვის“ .

ამავე კოდექსის მე-8 მუხლის თანახმად, „სა-სამართლოს გადანყვეტილება გამოაქვს **საქართველოს** სახელით“.

სასამართლოს ღია სხდომაზე საქმის განხილვას სხვა **საერთაშორისო აქტებიც** ითხოვს. მაგალითად, **ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენცია (რომი, 1950 წ.)**. ამ კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, „სამოქალაქო უფლებათა და მოვალეობათა განსაზღვრისას ..... ყველას აქვს უფლება გონივრულ ვადაში მისი საქმის სამართლიანი და **საქვეყნო განხილვის** უფლება კანონის საფუძველზე შექმნილი დამოუკიდებელი და მიუკერძოებელი სასამართლოს მიერ.

სასამართლოს გადანყვეტილება ცხადდება **საქვეყნოდ**“.

სამოქალაქო და პოლიტიკური უფლებების შესახებ საერთაშორისო პაქტის მე-14 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, ყველა პირი თანასწორია სასამართლოებისა და ტრიბუნალების წინაშე. თითოეულს აქვს უფლება, მისთვის ნაყენებული ყოველი სისხლის სამართლის ბრალდების განხილვისას, ან რომელიმე სამოქალაქო პროცესში მისი უფლება-მოვალეობების განსაზღვრისას, მისი საქმე სამართლიანად და **საჯაროდ გაარჩიოს კანონის** საფუძველზე შექმნილმა კომპეტენტურმა, დამოუკიდებელმა და მიუკერძოებელმა სასამართლომ.

სასამართლო პროცესებისა და გადანყვეტილებების საჯაროობის თვალსაზრისით ასევე საინტერესოა:

1) ევროსაბჭოს 1995 წლის რეკომენდაცია № 11 (95) 11 სამართლებრივ საინფორმაციო-საძიებო სისტემებში სასამართლო გადანყვეტილებების შერჩევის, დამუშავების, წარდგენისა და შენახვის (არცჰივინგ) შესახებ¹. ამ რეკომენდაციის შესავალ ნაწილშივე აღნიშნულია შემდეგი: ითვალისწინებს რა, რომ სასამართლოს პრაქტიკაზე სრული ხელმისაწვდომობა წარმოადგენს კანონის სამართლიანი გამოყენების ერთ-ერთ მთავარ პირობას.

1 RECOMMENDATION No. R (95) 11 OF THE COMMITTEE OF MINISTERS TO MEMBER STATES CONCERNING THE SELECTION, PROCESSING, PRESENTATION AND ARCHIVING OF COURT DECISIONS IN LEGAL INFORMATION RETRIEVAL SYSTEMS (Adopted by the Committee of Ministers on 11 September 1995 at the 543rd meeting of the Ministers' Deputies).

ითვალისწინებს რა, რომ მართლმსაჯულების განხორციელებისათვის აუცილებელია, სასამართლო პრაქტიკაზე ინფორმაციის საძიებო სისტემა იყოს ობიექტური და გამჭვირვალე,

ითვალისწინებს რა, რომ ინფორმაციის ამ ახალი საშუალებების გამოყენების შესაძლებლობა უნდა ქონდეს **საზოგადოების ფართო წრეს** და განსაკუთრებით იურისტებს, ნევრ სახელმწიფოებს აძლევს რეკომენდაციას:

- მიანოდოს ინფორმაცია ყველა იმ პირს, რომელიც პირდაპირ ან ირიბად ავლენს სასამართლო პრაქტიკის მიმართ ინტერესს.
- სასამართლო პრაქტიკის მიმართ შეამსუბუქოს მეცნიერული კვლევა, და ა.შ.

2) ევროსაბჭოს ნევრ სახელმწიფოების მინისტრთა კომიტეტის რეკომენდაცია CM/Rec(2010)12 მოსამართლეთა შესახებ: დამოუკიდებლობა, ეფექტურობა და პასუხისმგებლობა.²

ამ რეკომენდაციის მე-19 მუხლი ხაზს უსვამს, რომ **„სასამართლო პროცესებისა** და მართლმსაჯულების ადმინისტრირებასთან დაკავშირებული საკითხების მიმართ არსებობს **საჯარო ინტერესი**“.

ვფიქრობ, ზემოთ დასახელებული ნორმები საკმარისია იმის დასაზარად, თუ როგორ მოუწოდებს, ავალდებულებს ეროვნული და საერთაშორისო აქტები სასამართლოებს რომ სამოქალაქო საქმეები განიხილონ საჯაროდ, გამონაკლისი შემთხვევების გარდა და მიღებული გადანყვეტილება ასევე საჯაროდ გამოაცხადონ.

ამდენად, როგორც პროცესები, ასევე გადანყვეტილებების შინაარსი უნდა იყოს **გამჭვირვალე**, არა მხოლოდ მხარეებისთვის, არამედ, აგრეთვე, საზოგადოებისათვის და საინფორმაციო საშუალებებისათვისაც.

გამჭირვალის ერთ-ერთი ძირითადი დანიშნულება არის, საზოგადოებას დაანახოს, რომ საზოგადოების სახელით იგი იღებს სამართლიან, კანონიერ გადანყვეტილებას და მისი მიღებისას მოსამართლეზე რაიმე ზეგავლენას ადგილი არ ჰქონია. ამიტომაც, ბუნებრივია, საჯაროობის ეს

2 Recommendation CM/Rec(2010)12 of the Committee of Ministers to member states on judges: independence, efficiency and responsibilities (Adopted by the Committee of Ministers on 17 November 2010 at the 1098th meeting of the Ministers' Deputies).

ელემენტი ხელს უწყობს სასამართლოს მიმართ საზოგადოების ნდობის ამაღლებასა და განმტკიცებას.

რასაკვირველია, ჩნდება ბუნებრივი კითხვა, განა დავა ორ მხარეს – მოსარჩელესა და მოპასუხეს შორის არ მიმდინარეობს? განა სასამართლო ამ გადაწყვეტილებით ერთ-ერთი მხარის ინტერესები არ უნდა დაიცვას? ანუ მოკლედ რომ ვთქვათ, გადაწყვეტილება მხარეს ეხება და რატომ ვაყურებიან მთელ ამ პროცესს საზოგადოებას? თანაც ორი მხარის მიმართ გამოტანილ გადაწყვეტილების შინაარსს საზოგადოებას საქვეყნოდ ვამცნობთ.

თუ ისტორიაში სასამართლო პროცესების ჩამოყალიბებას დავაკვირდებით, შევამჩნევთ, რომ დავის გადაწყვეტა თითქმის ყოველთვის საჯაროდ ხდებოდა. ანუ მხარეთა შორის დავის გადაწყვეტა ჩაკეტილი, გასაიდუმლოებული პროცესი ფაქტობრივად არ ყოფილა. დროთა განმავლობაში პროცესების გასაჯაროება კიდევ უფრო ფართო ხასიათსაც იძენდა.

როგორც ჩანს, დავების განხილვისა და გადაწყვეტილების საქვეყნოობამ სახელმწიფოში ისეთი დადებითი შედეგები გამოიღო, რომ დროთა განმავლობაში სასამართლოს ეს ქმედება დავების განხილვის პრინციპადაც კი ჩამოყალიბდა და სამოქალაქო სამართალწარმოების პრინციპებს შორის მნიშვნელოვანი ადგილი დაიკავა. უფრო მეტიც, ეს პრინციპი გასცდა კონკრეტული ქვეყნის კანონდებლობის ფარგლებს და სახელმწიფოთა შორის გაერთიანებების მიერ შემუშავებულ საერთაშორისო აქტებშიც იჩინა თავი.

რაში მდგომარეობს ამ მრავალსაუკუნოვანი პრინციპის არსი? და საზოგადოებისათვის რატომ არის იგი ასეთი მნიშვნელოვანი?

ვფიქრობთ, რომ ამ კითხვებზე პასუხის გაცემისათვის საჭიროა, პროცესებისა და გადაწყვეტილებათა საჯაროობის ცალკეული მნიშვნელობები დავინახოთ და თითოეული მათგანი **მოკლედ** განვიხილოთ.

მიგვაჩნია, რომ სასამართლოს გადაწყვეტილების, რომელსაც ასევე ვუკავშირებთ სასამართლო სხდომებსაც, საჯაროობა:

1. ხელს უწყობს საზოგადოებაში სამართლებრივი კულტურის ჩამოყალიბებასა და განმტკიცებას

როგორ შეიძლება მათი მეშვეობით ჩამოყალიბდეს სამართლებრივი კულტურა საზოგადოებაში?

საერთოდ, სასამართლო სხდომა იძლევა იმის შესაძლებლობას, რომ საზოგადოებამ დაინახოს მსჯელობის, ლოგიკური აზროვნების შედეგად, რომელიც ძირითადად სამართლის ნორმებს ემყარება, რომელი და როგორი ქმედება არის მისაღები და რომელი და როგორი ქმედება არის მიუღებელი საზოგადოების წევრებისათვის.

საზოგადოება და სასამართლო სხდომებზე მყოფი საზოგადოების წევრები, ხშირ შემთხვევაში, მოსამართლეებისა და მხარეების, მათ შორის ადვოკატების პარალელურულად, აანალიზებენ არსებულ შემთხვევას, მასთან დაკავშირებულ მტკიცებულებებს, ისმენენ ამ შემთხვევასთან დაკავშირებულ ნორმებს და მათ განმარტებებს და სასამართლოს მიერ გადაწყვეტილების გამოტანამდე თავად აკეთებენ გარკვეულ დასკვნებს. საქმის დასრულების შემდეგ კი ამ მსჯელობებსა და დასკვნებს ადარებენ სასამართლოს გადაწყვეტილების შინაარსს, განსაკუთრებით კი, მის სამოტივაციო ნაწილს. ყოველივე ამის საფუძველზე, რასაკვირველია, ისინი ღებულობენ შესაბამის ცოდნას მომავალში სამოქალაქო ქმედების განხორციელებისა თუ განუხორციელებლობის შესახებ.

თუ გადაწყვეტილების გამოტანიდან ერთი წლის შემდეგაც ვინმე ჰკითხავს სხდომაზე დამსწრე პირს რას ეხებოდა დავა, რა მტკიცებულებები წარმოადგინეს მხარეებმა, სასამართლომ რომელი მტკიცებულება გაიზიარა ან არ გაიზიარა, და რატომ არ გაიზიარა, ანუ რამ გამოიწვია მხარის მიერ სამოქალაქო დავის წაგება. ის აუცილებლად გაგცემთ პასუხს, უფრო მეტიც, მან შეიძლება გითხრათ იმ ნორმის შინაარსიც, რომელიც მოსამართლემ გამოიყენა.

ამიტომაც, შეიძლება ითქვას, რომ, მინიმუმ, იმ ორი-სამი თვის განმავლობაში, როდესაც საზოგადოების წევრი ესწრებოდა სასამართლო სხდომებს (აქ ძირითადად სასამართლოს მთავარი სხდომები მოიაზრება), იგი გადიოდა ერთგვარ სასწავლო კურსებს ცხოვრებისეულ შემთხვევებსა და მათთან დაკავშირებულ სამართლებრივ ნორმებთან მიმართებაში. სხვაგვარად რომ ვთქვათ, ღებულობდა ცოდნას,

რომელიც მას სამართლებრივ აღზრდაში ეხმარებოდა.

სამართლებრივი აღზრდა კი სოციალური აღზრდის ერთ-ერთ სახედაც შეიძლება მივიჩნიოთ.

საზოგადოების წევრებს შორის სწორი სამართლებრივი კულტურის ჩამოყალიბება შესაძლებელია, იმ სასამართლო სხდომის შედეგად იქნეს მიღწეული, რომელიც ხორციელდება, როგორც მატერიალური სამართლის, ასევე სამოქალაქო საპროცესო ნორმების ნათლად წარმოჩენითა და ზუსტად დაცვით.

ნორმის შინაარსის ნათლად წარმოჩენა და მისი ზუსტად და თანმიმდევრულად დაცვა სასამართლო სხდომებზე თუ გადანყვეტილებაში, რა თქმა უნდა, საზოგადოების მხრიდან როგორც კანონის, ასევე სასამართლოს მიმართაც პატივისცემის დამკვიდრების ხელისშემწყობი ფაქტორია.

ამრიგად, სასამართლო სხდომებმა და გადანყვეტილებამ საზოგადოებას უნდა დაანახოს მიზეზები, თუ რატომ წააგო სამოქალაქო დავა ერთ-ერთმა მხარემ. ამის გაკეთება შესაძლებელია, თუ საზოგადოებას **დაუმტკიცებს-დაუსაბუთებს** მოსამართლე რომელიმე მხარის მიერ წაგების მიზეზებს.

2. ხელს უწყობს საზოგადოების მხრიდან სასამართლოს მუშაობაზე კონტროლის განხორციელებას

სასამართლოს მიერ მართლმსაჯულების სწორად განხორციელების პროცესის კონტროლი საზოგადოების მოთხოვნადაც კი შეიძლება მივიჩნიოთ, მით უმეტეს, რომ ხელისუფლების ეს შტო სახელწიფოს სახელით აქვეყნებს გადანყვეტილებებს.

სასამართლო პროცესებთან, სასამართლო გადანყვეტილებასთან დაკავშირებული ინფორმაციის საზოგადოებისათვის მიწოდება, შეიძლება ითქვას, რომ ერთგვარად უზრუნველყოფს კავშირს სასამართლოსა და საზოგადოებას შორის. აქედან გამომდინარე, საზოგადოებრივი კონტროლი დადებით გავლენას ახდენს სასამართლოს საქმიანობაზე, ერთგვარად ზრდის მოსამართლის პასუხისმგებლობას, არა მხოლოდ სწორად და ზუსტად გამოიყენოს მატერიალური და პროცესუალური ნორმები, არამედ აგრეთვე დაიცვას ეთიკური ნორმებიც.

სასამართლო გადანყვეტილება, თავისი მნიშვნელობიდან გამომდინარე, გარკვეულ შემოქმედებასაც კი ახდენს სამოქალაქო სამართალური ერთობების დინამიკაზე და შინაარსზე.

საზოგადოებრივი კონტროლი იძლევა შესანიშნავ შესაძლობლობას, თავიდან იქნეს აცილებული კორუფციული გარიგებები სასამართლოს საქმიანობაში - მის მიერ გადანყვეტილებების მიღების პროცესში.

როდესაც ვსაუბრობთ საზოგადოების მხრიდან მართლმსაჯულების სწორად განხორციელების კონტროლზე, აქ სხვადასხვა მექანიზმებთან ერთად მოვიაზრებთ პრესისა და ტელევიზიის მიერ ამა თუ იმ გადანყვეტილი საქმის განხილვას, იურისტების მხრიდან სტატიებსა თუ სხვა სახის შრომებში სასამართლო გადანყვეტილების ანალიზს, დარგის გამოცდილი სპეციალისტებისგან შექმნილი ჯგუფების მიერ სასამართლო პრაქტიკის შესწავლას და განზოგადოებას, იმ შეცდომების გამოვლენას, რასაც ზოგჯერ სასამართლო პრაქტიკაში ვაწყდებით, ამ შეცდომების აღმოფხვრის მცდელობას და ა.შ.

3. ხელს უწყობს საზოგადოების განვითარებას

კანონის ფარგლებში განხორციელებული საჯარო სასამართლო პროცესები, გამოტანილი დასაბუთებული გადანყვეტილებები, საზოგადოებაში მოქმედი, როგორც სამართლებრივი, ასევე ზნეობრივი ნორმების ერთგვაროვნად გაგების, მათი თანმიმდევრული გამოყენების, საკანონმდებლო სტაბილურობის მნიშვნელოვნად განმსაზღვრელი ფაქტორია. გარდა ამისა, ისინი წარმოადგენენ ეკონომიკური ურთიერთობების მოწესრიგების ერთ-ერთ ძირითად საშუალებას, ამასთან ერთად უზრუნველყოფენ სამენარმეო საქმიანობის ნორმალურ ფუნქციონირებასაც. ყოველივე ეს, რასაკვირველია, საბოლოოდ საზოგადოების, სახელმწიფოებრივი განვითარების პროცესებზე ახდენს დადებით ზეგავლენას.

სასამართლო გადანყვეტილების სოციალური მნიშვნელობა, რა თქმა უნდა, მხოლოდ ზემოთ აღნიშნულით არ ამოიწურება, სასამართლო გადანყვეტილებები ხელს უწყობს აგრეთვე საზოგადოებაში კანონიერების გან-

მტკიცებას, სამართალდარღვევის თავიდან აცილებას და ა.შ.

საზოგადოებას კარგად ესმის ის ფაქტი, რომ თუ საზოგადოების რომელიმე წევრის მიმართ გადანყვეტილება უკანონო და დაუსაბუთებელი იქნება, ეს ცუდად აისახება ქვეყნის როგორც ეკონომიკური, ასევე სოციალური განვითარების პროცესებზე.

ამიტომაც, ისტორიის ცალკეულმა გაკვეთილებმა საზოგადოებას ასწავლა, რომ უკანონო, დაუსაბუთებელმა გადანყვეტილებებმა, როცა წაგებულმა მხარემ, რომელიც დარწმუნებული იყო თავის სიმართლეში, ვერ გაიგო რატომ წააგო საქმე, - საზოგადოების ნგრევა - ქაოსი გამოიწვია.

ამდენად, სასამართლო გადანყვეტილება, როგორც მართლმსაჯულების უმნიშვნელოვანესი აქტი, მოწოდებულია, შეასრულოს სხვადასხვა ხასიათის სოციალური ამოცანები. გასათვალისწინებელია ის ფაქტი, რომ არა ზოგადად გადანყვეტილების საქვეყნობას აქვს მნიშვნელობა საზოგადოებისათვის, არამედ, ძირითადად, დასაბუთებული გადანყვეტილების საჯაროობას.

თუ რა მოიაზრება დასაბუთებულ გადანყვეტილებაში, ამის თაობაზე არსებობს როგორც ქართველი, ისე ქართულ ენაზე ნათარგმნი უცხოელი სპეციალისტების შრომებიც. ყველა ეს შრომა, ძირითადად, ემყარება როგორც ეროვნულ კანონმდებლობას, ასევე საერთაშორისო ნორმებსაც, სადაც მეტნაკლებად ასახულია, თუ როგორ უნდა ჩამოყალიბდეს, დასაბუთდეს სასამართლოს გადანყვეტილება.

დასაბუთებული სასამართლო გადანყვეტილება, რომელიც ტრადიციულად სასამართლო დადგენილების ერთ-ერთი სახეა, მოწოდებულია, ზემოქმედება იქონიოს საზოგადოებრივი ურთიერთობების სხვადასხვა მიმართულებებზე.

რასაკვირველია, სასამართლო გადანყვეტილების სოციალური მნიშვნელობა მის დროულად აღსრულებაშიც გამოიხატება.

სსსკ-ის მე-10 მუხლის თანახმად, კანონიერ ძალაში შესული სასამართლოს გადანყვეტილებები . . . , აგრეთვე თავისი უფლებამოსილების განსახორციელებლად სასამართლოს მიერ აღძრული მოთხოვნები და განკარგულებები სავალდებულოა საქართველოს მთელ ტერიტორი-

აზე ყველა სახელმწიფო, საზოგადოებრივი თუ კერძო საწარმოსათვის, დაწესებულებისათვის, ორგანიზაციისათვის, თანამდებობის პირისა თუ მოქალაქისათვის და ისინი უნდა შესრულდეს.

გადაწყვეტილების აღსრულებით ხდება საზოგადოების ინტერესების, საზოგადოების მოთხოვნების დაცვა. მოთხოვნა იმის თაობაზე, რომ თუ საზოგადოებაში ვინმეს უფლება დაიღვას, იგი უნდა აღდგეს. დარღვეული უფლების აღდგენა კი საზოგადოებაში წესრიგის დაცვის საშუალებაა.

თუ ვალიარებთ, რომ სასამართლო გადანყვეტილებას სოციალური მნიშვნელობა აქვს, მაშინ მოსამართლის ე.წ. მორალური პასუხისმგებლობა ორმაგდება, ანუ ის პასუხისმგებელი ხდება არა მხოლოდ მხარეების, არამედ საზოგადოების მიმართაც. მხარეებისა და საზოგადოების მიმართ მოსამართლის დამოკიდებულება აისახება მის მიერ მიღებული გადანყვეტილების შინაარსობრივ ნაწილში, რომელშიც ძირითადად მოიაზრება აღწერილობითი, სამოტივაციო და სარეზულუციო ნაწილები.

გადაწყვეტილებათა შესწავლა და ანალიზი გვიჩვენებს, რომ ზოგჯერ გამოტანილი გადანყვეტილებები არასწორად არის ჩამოყალიბებული და ფორმულირებული. იშვიათად, მაგრამ მაინც არის შემთხვევები, როდესაც სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 249-ე მუხლის მე-3 ნაწილში მოცემული წესი იმის შესახებ, რომ აღწერილობითი ნაწილი უნდა შეიცავდეს მოსარჩელის მოთხოვნას, ძალიან ვიწროდ არის გაგებული. კერძოდ, ორი წინადადებით წერია თუ რას ითხოვს მოსარჩელე და რა პასუხი აქვს გაცემული მოპასუხეს. რა თქმა უნდა, რომ ეს არის „აღწერილობითი ნაწილის“ არასწორი გაგება.

გადაწყვეტილების აღწერილობითი ნაწილის არსი, მისი ტრადიციული ბუნება იმაზე მიუთითებს, რომ მასში მოკლედ და ნათლად უნდა იყოს ასახული:

1. სასარჩელო მოთხოვნის შინაარსი, ხოლო თუ მოსარჩელემ შეცვალა თავისი მოთხოვნა (სარჩელის საგანი), უნდა აღინიშნოს რაში გამოიხატება ეს ცვლილება;

2. გარემოებები, რომლებსაც ემყარება სასარჩელო;

3. მტკიცებულებები, რომლებსაც მიუთითებს

ვალერი სოსტაბალი მოსარჩელე ამ გარემოებების დასადასტურებლად;

4. მოპასუხის შესაგებლის მოკლე შინაარსი;

5. გარემოებები, რომლებსაც ემყარება შესაგებელი;

6. მტკიცებულებები, რომლებზეც მიუთითებს მოპასუხე თავის შესაგებელში და ა.შ.³

ამდენად, აღწერილობით ნაწილში ხდება მდგომარეობის აღწერა, საქმის არსის გადმოცემა. ამიტომ გაუგებარია ის ცვლილება, რაც განხორციელდა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსში 2007 წლის დეკემბერში. კერძოდ, სამოტივაციო – დასაბუთების ნაწილიდან აღწერილობით ნაწილში გადმოიტანეს „სასამართლოს მიერ დადგენილი გარემოებები“, „მტკიცებულებები, რომლებსაც ემყარება სასამართლოს დასკვნები, მოსაზრებანი, რომლებითაც სასამართლო უარყოფს ამა თუ იმ მტკიცებულებას“. აღნიშნულის გაუგებრობა სწორედ იმაში მდგომარეობს, რომ ეს ჩამონათვალი მოსამართლის დასაბუთების გარეშე ვერ იარსებებს. ამიტომ ცვლილებებით მოხდა აღწერილობითი ნაწილისა და სამოტივაციო ნაწილების აღრევა, რაც მომავალში აუცილებლად უნდა გამოსწორდეს⁴.

რაც შეეხება სამოტივაციო ნაწილს, რომელიც სარეზოლუციო ნაწილის ფუძეს წარმოადგენს, მთლიანად სასამართლოს შემოქმედებაა.⁵

სასამართლო პრაქტიკაში გვხვდება გადანყვეტილების ისეთი შინაარსით ჩამოყალიბებული სამოტივაციო ნაწილი, რომელიც კაზუსის ამოხსნის ტექნიკას მოაგონებს იურისტს თავისი შუალედური დასკვნით, სამართლებრივი წინაპირობებით და ა.შ.

რასაკვირველია, ასეთი სტრუქტურით და ტერმინოლოგიით ჩამოყალიბებული სამოტივაციო ნაწილი აბსოლუტურად გაუგებარი ხდება საზოგადოებისათვის, კერძოდ, არაიურისტებისათვის. გარდა ამისა, რაც ასევე მთავარია, წინააღმდეგობაში მოდის გადანყვეტილების სამოტივაციო ნაწილის არსებულ წესებთან.

თუ ჩვენ ვაღიარებთ, რომ გადანყვეტილებას აქვს სოციალური მნიშვნელობა და ვფიქრობთ, რომ ამის უარყოფა შეუძლებელია, მაშინ გადანყვეტილების ჩამოყალიბების დროს მოსამართლეს მეტი პასუხისმგებლობა ეკისრება, რადგანაც გადანყვეტილების მოტივებმა საზოგადოება უნდა დაარწმუნოს მის მიერ გამოტანილი სარეზოლუციო ნაწილის სისწორეში.

3 დაწვრილებით იხილეთ, ლილუაშვილი თ., ხრუსტალი ვ., 2007. საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის კომენტარი. მეორე გამოცემა, გვ. 441.

4 2007 წლის დეკემბრის ცვლილებამდე არსებული

წესი აბსოლუტურად შეესაბამებოდა ევროპის ქვეყნების კანონმდებლობას, მაგალითისთვის იხილეთ გერმანიის სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 313-ე მუხლი.

5 იხ. დასახელებული კომენტარი, გვ. 441.

SOCIAL SIGNIFICANCE OF COURT DECISION

Gia Liluashvili

Doctor of Law, a member of the board of the Union of law Scientists, professor of Georgian-American University

REZUME

Key words:

JUSTICE, COURT, SOCIETY

This article is about the social importance of the court dispute decision. In a widely accepted view, the in most cases the importance of the court decision is expressed by protecting the rights and the legal interests of disputing parties.

This view should be shared of course, but in relation to civil dispute and to the court decision (as well as the resolution of other types) has no less importance to the public.

There is an indication in social significance when it

comes to publicizing the court cases (except the cases required by law), where the main idea is to allow the public to freely attend the main court session, this will allow information about the court case to be known countrywide.

The article summarizes not only the essence of publicity, but the results and their values in relation to publicity. Also, the article summarizes the importance of moral responsibility of judges to the society.

Notes:

1. RECOMMENDATION No. R (95) 11 OF THE COMMITTEE OF MINISTERS TO MEMBER STATES CONCERNING THE SELECTION, PROCESSING, PRESENTATION AND ARCHIVING OF COURT DECISIONS IN LEGAL INFORMATION RETRIEVAL SYSTEMS (Adopted by the Committee of Ministers on 11 September 1995 at the 543rd meeting of the Ministers' Deputies). (ENG)
2. Recommendation CM/Rec(2010)12 of the Committee of Ministers to member states on judges: independence, efficiency and responsibilities (Adopted by the Committee of Ministers on 17 November 2010 at the 1098th meeting of the Ministers' Deputies). (ENG)
3. For more information see, Liluashvili T., Khrustali V. 2007. the Civil Procedure Code Commentary. second edition, P. 441. (GEO)
4. Zivilprozessordnung (Deoutshland), Article 313. (DEUTSH)
5. For more information see, Liluashvili T., Khrustali V., 2007. the Civil Procedure Code Commentary. second edition, P. 441. (GEO)